

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Det foreslås, at lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og lov om Folketingets Ombudsmand også gælder for den virksomhed, der udøves af Post Danmark.

Forslagsstillerne ønsker med forslaget at sætte fokus på brugernes/kundernes interesse for postvirksomheden og dermed i videre forstand de demokratiske aspekter ved Post Danmark.

Spørgsmålet om de demokratiske aspekter ved offentlige selskaber er et af flere spørgsmål, som Enhedslisten har været optaget af, siden Folketinget – med undtagelse af Enhedslisten – i 1995 dannede Post Danmark.

Den officielle politik fra regeringen er, at flere og flere offentlige virksomheder skal drives på markedsvilkår, hvis der er konkurrence på de markeder, hvor selskaberne befinder sig. Aktieselskabsloven er brugt som udgangspunkt for de offentlige selskabers retsstilling, så generelt er selskaberne ikke omfattet af forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen eller ombudsmandsloven. Herved har man i Danmark uden videre forestillet sig at en række problemer ville være løst.

Argumentet for ikke at lade offentlighedsloven gælde har bl.a. været, at åbenhed i form af offentlighedens adgang til dokumenter kan skade selskabernes forretningsstrategier. Konkurrenterne skal ikke kikke selskaberne i kortene. I offentlighedsloven er der imidlertid taget højde for dette spørgsmål, da forretningsforhold af væsentlig økonomisk betydning kan undtages fra aktindsigt. Det er også en kendt sag, at andre lande, som vi normalt sammenligner os med, f.eks. Sverige og USA, har mere vidtrækkende offentlighedslove end Danmark.

Lov om Post Danmark fastlægger rammerne for postvæsenets omdannelse fra statsvirksomhed til en selvstændig offentlig virksomhed på særlige vilkår. Ændringen af postvæsenets organisatoriske status er hovedsagelig begrundet i konkurrencemæssige hensyn. Post Danmark er med andre ord et offentligt sel-

skab i spændingsfeltet mellem politisk styring og markedsstyring. Post Danmark drives efter forretningsprincipper, men skal *fortsat have fokus på borgerne og dermed indgå i den demokratiske styringsform*.

Man kan spørge sig selv, hvorfor Folketinget – med undtagelse af Enhedslisten – i 1995 dannede Post Danmark. Efter forslagsstillerens opfattelse ligger svaret lige for: Udgangspunktet har ikke været at styrke de demokratiske indflydelseskanaler og varetage borgernes interesser. Ønsket har nemlig udelukkende været at skabe et konkurrencedygtigt postvæsen. Det er Enhedslistens vurdering, at hele vores samfundsstruktur efter regeringens opfattelse skal styres ikke af samfundsmæssige hensyn, ikke af sociale hensyn, men alene med driftsøkonomisk rentabilitet som ledestjerne, og åbenheden er det så som så med. Lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og lov om Folketingets Ombudsmand gælder ikke for den virksomhed, der udøves af Post Danmark. Efter regeringens opfattelse er der jo ikke tale om forvaltning mere, men om driftsledelse med alt, hvad det indebærer af forretningshemmeligheder i »konkurrencegrundlovens« navn.

Da Post Danmark er en virksomhed af betydelig størrelse og i øvrigt har en særlig offentligretlig interesse, finder Enhedslisten det hensigtsmæssigt – og ikke mindst principielt vigtigt – at reglerne i offentlighedsloven, forvaltningsloven og ombudsmandsloven gælder for den virksomhed, der udøves af Post Danmark. Hensigten hermed er at sikre en endnu højere grad af åbenhed om Post Danmarks virksomhed.

Det er nemlig en generel bekymring, at tidligere statsvirksomheder, der er overgået til selskabsform, typisk samtidig er blevet frigjort fra offentlighedsloven og forvaltningsloven og disse loves krav om offentlighed i forvaltningen. Dette har været en tradition, men er ikke en nødvendighed. Med den foreslåede lovændring pålægges Post Danmark igen at blive underlagt offentlighedskravene.

Ombudsmanden opfordres samtidig til efter en treårig prøveperiode at belyse fordele og ulemper forbundet med at lade en delvis privat organiseret virk-